

СИЛАБУС

«ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО»

Освітній ступінь «Бакалавр»

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Спів (академічний, народний)»

Рік навчання 2 р. 10 м. Семестри: I–V

Кількість кредитів: 7

Мова викладання: українська

Керівник курсу: Ян Ірина Миколаївна

кандидат мистецтвознавства, викладач

вищої кваліфікаційної категорії, доцент

кафедри «Мистецтво співу»

Контактна інформація: iniko2004@gmail.com

Прореквізити дисципліни: «Історія вокального мистецтва», «Сольфеджіо», «Теорія музики», «Історія музики», «Культурологія/Історія мистецтв».

Постреквізити дисципліни: «Спеціальний клас. Сольний спів», «Концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу», «Гармонія та поліфонія», «Аналіз музичних творів», «Сучасні музичні стилі», «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару», «Педагогічна практика».

Призначення дисципліни: дисципліна «Загальне фортепіано» входить до комплексу спеціальних фахових дисциплін та включає вивчення проблематики феномену музичного мистецтва, методів створення та реалізації інтерпретації музичних творів, розвиток інструментально-виконавської майстерності.

Метою навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які на належному фаховому рівні володіють інструментально-технічними, інтерпретаторськими вміннями та навичками, демонструють високий рівень музично-виконавської культури та здатність застосовувати набуті знання у майбутній виконавській, музично-педагогічній та науково-дослідницькій діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Загальне фортепіано» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

- здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1);
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4);
- здатність вчити і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 9).

Фахові:

- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності (ФК 1);
- здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (ФК 3);
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (ФК 6);
- здатність оперувати професійною термінологією (ФК 11);
- здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві (ФК 18).

Зміст і структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	Всього годин	В тому числі		Всього годин	В тому числі	
		Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота студента		Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота студента
І курс І семестр						
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Основи виконавської техніки як мистецтва гри на інструменті. Робота над піаністичним апаратом						
Тема 1. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Засвоєння основних аплікатурних принципів виконання гам G, e, D, h.	9	7	2	6	1	5
Тема 2. Поєднання технічних та художніх завдань в етюдах на різні види техніки.	11	7	4	9	2	7
Тема 3. Принципи й методи роботи над поліфонічною формою. Розвиток навичок теоретико-методологічного аналізу.	10	7	3	9	2	7

Тема 4. Технічні прийоми роботи над кантиленою. Основні принципи опанування штриха legato.	8	5	3	6	1	5
Тема 5. Розвиток навичок читання нот з аркуша.	3	2	1	4	1	3
Тема 6. Засвоєння специфіки гри в ансамблі.	6	4	2	5	1	4
Разом за змістовим модулем 1	47	32	15	39	8	31
І курс II семестр						
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Основні принципи й методи роботи над інструментальними творами						
Тема 7. Основні етапи роботи над інструментальними творами. Розвиток навичок теоретико-методологічного аналізу.	12	8	4	10	2	8
Тема 8. Розвиток інструментально-технічних навичок опрацювання інструктивного матеріалу.	11	7	4	9	1	8
Тема 9. Опанування прийомами гри технікою jeu perle, leggiero	6	4	2	5	1	4
Тема 10. Жанрово-стильові особливості творів великої форми.	13	9	4	9	1	8
Тема 11. Робота над структурно-тематичними та художньо-виконавськими особливостями творів крупної форми.	10	8	2	8	1	7
Тема 12. Засвоєння специфіки ансамблевої гри, читання нот з аркуша.	6	4	2	4	1	3
Тема 13. Підготовка до публічного виступу. Виховання музично-виконавської культури.	3	2	1	2	1	1
Разом за змістовим модулем 2	61	42	19	47	8	39
II курс III семестр						
Модуль 3						
Змістовий модуль 3. Розвиток технічних, музичних, інтерпретаторських навичок як основ виконавської техніки						
Тема 14. Засвоєння прийомів та методів опрацювання технічного матеріалу.	2	1	1	1,5	0,5	1
Тема 15. Робота над усуненням технічних недоліків у етюдах на	6	3	3	7	2	5

різні види техніки.						
Тема 16. Робота над поліфонічними творами (хоральні прелюдії, фуґи). Розвиток музично-аналітичних навичок.	6	3	3	9	2	7
Тема 17. Робота над творами малої форми, п'єсами кантиленного та віртуозного характеру.	5	3	2	8	1	7
Тема 18. Засвоєння навичок самостійного опрацювання інструментальних різножанрових творів.	6	3	3	6	1	5
Тема 19. Розвиток навичок читання нот з аркуша, гри акомпанементу.	4	2	2	4,5	0,5	4
Тема 20. Підготовка до публічного виступу. Виховання естрадно-сценічної витримки, музично-виконавської культури.	2	1	1	3	1	2
Разом за змістовим модулем 3	31	16	15	39	8	31

III курс IV семестр

Модуль 4

Змістовий модуль 4. Особливості стильової інтерпретації музичних творів програмового репертуару

Тема 21. Опрацювання прийомів та методів виконання інструментально-технічного матеріалу.	5,5	3	2,5	8	1	7
Тема 22. Відпрацювання художньо-технічних навичок в етюдах. Робота над якісним технічним виконанням.	6,5	3	3,5	8	1	7
Тема 23. Розвиток навичок стильової художньої інтерпретації. Опрацювання творів крупної форми (сонати, варіації, концерти).	12	6	6	12	2	10
Тема 24. Розвиток навичок стильової художньої інтерпретації творів кантиленного та віртуозного характеру.	8	4	4	8	1	7
Тема 25. Засвоєння специфіки ансамблевої роботи, техніки акомпанементу.	5	3	2	5	1	4
Тема 26. Підготовка до публічного	3	2	1	5	1	4

виступу. Виховання естрадно-сценічної витримки, музично-виконавської культури.						
Разом за змістовим модулем 4	40	21	19	46	7	39
III курс V семестр						
Модуль 5						
Змістовий модуль 5. Виконавська інтерпретація програмових музичних творів						
Тема 27. Удосконалення художньо-інструментальних умінь та навичок роботи над технічним репертуаром.	4	2	2	5	1	4
Тема 28. Удосконалення умінь та навичок стильової художньої інтерпретації. Самоаналіз та самооцінка.	3	2	1	1,5	0,5	1
Тема 29. Удосконалення драматургічних, художньо-виконавських компонентів творів крупної форми, п'єс кантиленного, віртуозного характеру.	11	6	5	14,5	2,5	12
Тема 30. Удосконалення навичок ансамблевої роботи над музичним твором.	6	3	3	5	1	4
Тема 31. Репетиційна робота над виконавською, драматургічною концепцією, художньою інтерпретацією програмових творів.	5	2	3	7	1	6
Тема 32. Підготовка до іспиту. Реалізація власної концепції інтерпретації.	2	1	1	5	1	5
Разом за змістовим модулем 5	31	16	15	39	7	32
Усього годин	210	127	83	210	38	172

Політика навчальної дисципліни:

Поточний контроль проводиться на кожному індивідуальному занятті за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на індивідуальних заняттях та набутих інструментально-технічних, інтерпретаторських умінь та навичок під час виконання завдань.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення рівня засвоєння інструментально-технічних, інтерпретаторських умінь та навичок, теоретичного змісту тем, зростання рівня фахової майстерності здобувачів вищої освіти.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється у формі контрольного уроку, диференційованого заліку, або іспиту, на яких студент виконує твори програмного репертуару та відповідає на теоретичні запитання. Контроль відбувається у присутності викладачів кафедри (контрольний урок, залік) та екзаменаційної комісії (іспит).

Шкала оцінювання студентів

ESTS	Бали	Зміст
A	100-90	«відмінно»
B	89-82	«добре»
C	81-74	«добре»
D	73-64	«задовільно»
E	63-60	«достатньо»
FX	59-35	«незадовільно» з можливістю перескладання
F	34-1	«незадовільно» з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Денна та заочна форма навчання

Модуль 1													
Змістовий модуль 1													
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Разом за темами	Поточний контроль	Семестр. контроль	Зошит з дисц	Додаткові бали	Штрафні бали	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	10	15	5	+9	-9	
Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	30			10			
Сума балів							60						100

Модуль 2														
Змістовий модуль 2														
	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Разом за темами	Поточний контроль	Семестровий контроль	Зошит з дисципліни	Додаткові бали	Штрафні бали	Всього
Аудиторні Індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	15	5	+9	-9	
Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	5	35			5			
Сума балів								70						100

Модуль 3														
Змістовий модуль 3														
	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Разом за темами	Поточний контроль	Семестр. контроль	Зошит з дисц	Додаткові бали	Штрафні бали	Всього	
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	10	15	5	+9	-9		
Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	30			10				
Сума балів							60						100	

Модуль 4														
Змістовий модуль 4														
	Т 20	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24	Т 25	Т 26	Разом за темами	Поточний контроль	Семестровий контроль	Зошит з дисципліни	Додаткові бали	Штрафні бали	Всього
Аудиторні Індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	15	5	+9	-9	

Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	5	35			5			
Сума балів								70						100

Модуль 5													
Змістовий модуль 5													
	Т 27	Т 28	Т 29	Т 30	Т 31	Т 32	Разом за темами	Поточний контроль	Семестр. контроль	Зошит з дисц	Додаткові бали	Штрафні бали	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	10	15	5	+9	-9	
Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	30			10			
Сума балів							60						100

Політика перескладання. Перескладання змістового модуля здійснюється за бажанням студента один раз зі зниженням оцінки на один бал від отриманого результату за чотирибальною системою оцінювання. Перескладання змістовного модуля відбувається з дозволу керівника за наявності поважних причин. Перескладання модуля здійснюється за бажанням студента один раз з дозволу навчальної частини за наявності поважних причин, оцінюється 20 бальною шкалою. Загальний підсумок за курс визначається шляхом додавання балів за всіма видами контролю з подальшим переведенням в національну 100-бальну та європейську кредитно-трансферну систему.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за пропуск занять без поважної причини знімаються бали (по 1 за кожне пропущене заняття). З об'єктивних причин (напр., хвороба) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Антонюк В. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект: наукове дослідження. Київ: Українська ідея, 1999. 24 с.
2. Брянская Ф. Навык игры с листа, его структура и принципы развития // Вопросы фортепианной педагогики. М. : Музыка, 1976. Вып. 4. С. 46–62.
3. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів: ЛДМА, 2001. 244 с.
4. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением. 4-е изд., доп. М. : Музыка, 1981. 143 с.
5. Гончаренко Л. А. Методика викладання музичного інструмента (фортепіано). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2008. 68 с.
6. Готлиб А. Основы ансамблевой техники. М.: Музыка, 1971. 96 с.
7. Григорьев В. Ю. Музыкально-исполнительское искусство: проблемы стиля и интерпретации: сб. науч. тр. М. : МГК, 1989. 158 с.
8. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки. К. : Вища школа, 2007. 312 с.
9. Деменко Б. Робота піаніста над поліритмічними труднощами // Питання фортепіанної педагогіки та виконавства. К.: Муз. Україна, 1981. С. 51– 61.
10. Ільченко О. О. Питання сутності і структури музичного мислення // Вісник КНУКіМ: зб. наук. праць. К.: Видавничий центр КНУКіМ, 2003. Серія: Мистецтвознавство. Вип. 9. 150 с.
11. Кравченко Т. У класі фортепіано (нотатки педагога): зб. статей / ред. та упоряд. А. Й. Корженевський. Київ: Музична Україна, 1981. 115 с.
12. Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. М. : Музыка, 1971. 144 с.
13. Либерман Е. Я. Творческая работа пианиста с авторским текстом. М. : Музыка, 1988. 234 с.
14. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навч. посібник (видання друге, перер., доп.). Львів: СПОЛОМ, 2007. 216 с.
15. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога. М. : Музыка, 1987. 238 с.

16. Николаева А. И. Стилевой поход в обучении игре на фортепиано // Теория и методика обучения игре на фортепиано [под общ. ред. А. Г. Каузовой, А. И. Николаевой]. М. : ВЛАДОС, 2001. С. 200–362.
17. Опарик Л. М. Методичні аспекти фортепіанно-виконавського формотворення: Методичні рекомендації для студентів вищих музичних навчальних закладів. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2010. 39 с.
18. Польська І. Проблеми жанрової типології фортепіанного виконавства// Культура України. Мистецтвознавство. Х., 2000. Вип. 6. С. 171 – 180.
19. Самітов В. З. Теоретичні основи фахового мислення музиканта-виконавця як критерій професійної культури. Луцьк : Волин. обл. друк., 2011. 269 с.
20. Фоміна Т. М. Сильові принципи фортепіанного виконання і можливості індивідуальної виконавської інтерпретації. О.: Астропринт, 2014. 136 с.
21. Юцевич Ю. Словник музичних термінів. К. : Музична, Україна, 1977. 206 с.

Допоміжна

1. Алексеев А. Д. Творчество музыканта-исполнителя. М. : Музыка, 1991. 102 с.
2. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс. М., 1971. 375 с.
3. Бочкарёв Л. Л. Психология музыкальной деятельности. М. : Ин-т психологии РАН, 1997. 351 с.
4. Голубев П. Поради молодим педагогам-вокалістам. Київ : Музична Україна, 1983. 62 с.

Інформаційні ресурси

www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (м. Київ)

library.zntu.edu.ua – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”

<http://festival.1september.ru/subjects/14/> – викладання музики та інших дисциплін (розробки уроків, позакласних заходів, авторських програм та ін.)

<http://uk.scorser.com> – в базі є ноти, партитури, акомпанементи, mp3 та midi.

<http://www.pisni.org.ua> – веб-сайт “Українські народні пісні” містить зібрання колекції найкращих українських пісень від найдавніших часів до сьогодення, а також інформацію про їх авторів та виконавців.

<http://classic.chubrik.ru> – класична музика mp3-файл.

<http://parafia.org.ua/mediateka/kompozytory> – українська музика mp3-файл.